

Förslag till skrivelse.

Till KONUNGEN.

Frågan om den gifta kvinnans medborgarrättsliga ställning har under de senare åren vunnit ökad aktualitet, sedan densamma upptagits till internationell behandling.

Såväl till konferensen i Haag 1930 som sedermera då Haagkonventionen av den 12 april 1930 för lösende i viss omfattning av konflikter mellan olika medborgarskapslagar behandlats inom Nationernas Förbund, hava kvinnoföreningar till Eders Kungl. Maj:t framställt sina önskemål och i underdånighet anhållit att Eders Kungl. Maj:t ville medverka till en internationell konvention, som tillerkände den gifta kvinnan full självständighet i medborgarrättsligt hänseende.

Även den internationella kvinnoopinionen har med styrka framfört sina krav och vunnit gehör för densamma. Dock har genom internationell överenskomst hittills icke kunnat uppnås direkta positiva resultat. Konferensen i Haag har icke ansett sig kunna framlägga annat än en konvention, genom vars allmänna antagande kvinna icke skulle kunna bli medborgarskapslös till följd av giftermål eller till följd av mannens naturalisation i främmande stat.

Detta oaktat anse undertecknade föreningar sig dock icke böra protestera mot en ratificering av Haagkonventionen från Sveriges sida, särskilt med tanke därpå att konventionens ikraftträdande och allmänna antagande skulle undanrödja uppkomsten av medborgarskapslöshet för gift kvinna, vilket förhållande vid utarbetande av vår nuvarande medborgarrättslag ansågs utgöra hinder för genomförande av full likställighet mellan män och kvinnor.

Principiellt hava vid konferensen i Haag kvinnornas önskemål vunnit ett visst erkännande genom antagande av § 10* i konventionen samt genom rekommendation till de olika länderna att undersöka huruvida det icke vore möjligt:

- 1:0) att i sina nationella lagar fastslå principen om likställighet mellan könen i nationalitetshänseende, varvid särskilt barnens intressen böra uppmärksammas, och
- 2:0) att hädanefter kvinnans medborgarskap i princip icke skall utan hennes medgivande röna inverkan varken enbart av den omständigheten, att hon ingår äktenskap eller genom förändring av hennes mans medborgarskap.

* § 10 i Haagkonventionen:

Om mannen under äktenskapet genom naturalisation förvärvar nytt medborgarskap, skall detta icke medföra någon förändring av hustruns nationalitet, såvida hon icke ger sitt samtycke därtill.

Detta erkännande har tagit positiv form genom den resolution, som i höst antagits av N. F:s generalförsamling. I denna resolution erinras de stater, som ännu icke vidtagit erforderliga lagstiftningsåtgärder i och för ratificering av konventionen, om möjligheten av att i nationell lagstiftning i större utsträckning tillfredsställa kvinnoorganisationernas önskemål. Även gives uppdrag till N. F:s generalsekreterare att tid efter annan hos regeringarna anhålla om uppgift i vilken utsträckning de skilda staterna funnit möjlighet efterkomma ovan anförda rekommendation av Haagkonferensen, och N. F. har anmodats att på grundval av sålunda erhållna upplysningar följa utvecklingen av den allmänna meningen, för att kunna avgöra när utvecklingen nått så långt, att en vidare samfäll internationell aktion kan vara berättigad.

I svenska regeringens svar av den 19 juli 1932 till N. F. på förfrågan från N. F:s generalsekreterare angående Sveriges ställning till frågan om kvinnas nationalitet och Haagkonventionen har meddelats regeringens avsikt att vidtaga sådan ändring i vår medborgarskapslag, som är erforderlig för ratificering av Haagkonventionen. I nämnda svar har även givits uttryck åt regeringens åsikt, att numera skäl förefinnas att till ny prövning upptaga frågan om ett tillägg till lagen i syfte, att en utländsk kvinna, som gifter sig med svensk man icke skulle förvärva svenskt medborgarskap, förrän hon toge sitt hemvist i Sverige.

Ett tillägg till vår svenska lag av denna innebörd skulle givetvis vara ett steg i rätt riktning. Under tecknade kvinnoföreningar anse emellertid, att en lagändring, som endast avsåge de av regeringen i nämnda svar ifrågasatta tilläggen, icke är tillfredsställande.

I yttrande till statsrådsprotokollet vid föredragning av 1924 års förslag till Kungl. proposition angående lag om förvärvande och förlust av svenskt medborgarskap anför chefen för justitiedepartementet, statsrådet Ekeberg, sedan han motiverat, varför han finner det vara lämpligast att tillsvidare bibehålla regeln, att en utländsk kvinna, som ingår äktenskap med svensk man, alltid genom giftermål förvärvar svenskt medborgarskap, att därest — på grund av förändrad lagstiftning i utlandet eller eljest — det skulle framstå såsom lämpligare stadga, att utländsk kvinnas giftermål med svensk man aldrig för henne skulle medföra svenskt medborgarskap samt i sammanhang därmed måhända — på sätt lagrådets majoritet ifrågasatt — tillerkänna den gifta kvinnan även i vissa andra avseenden en mera självständig ställning i medborgarrättsligt hänseende. Lagrådets yttrande har visat att härför erforderliga ändringar i lagtexten utan svårighet låta inpassa sig i det nu föreliggande lagförslaget.

Vi tillåta oss även åberopa att i lagrådets yttrande över Kungl. proposition nr 29 år 1923 med förslag till lag om förvärvande och förlust av medborgarrätt lagrådets flesta ledamöter uttalade sig för kvinnans fulla självständighet i medborgarrättsligt hänseende.

Vår nuvarande medborgarskapslag är tillkommen i samarbete med Norge och Danmark. Vi förbise icke önskvärdheten av en enhetlig skandinavisk lagstiftning på detta område, och vi anse oss böra meddela, att vi på initiativ från Danmark inlett samarbete med danska och norska kvinnoföreningar, vilka vi veta hysa samma önskemål som vi ifråga om kvinnans medborgarrättsliga ställning.

Det synes oss som om inga bärande skäl nu kunna anföras för att vid förestående omarbetning av vår

medborgarskapslag icke tillmötesgå kvinnornas krav. Tiden är nu inne för att för Sveriges del fullt gå in för likställighet mellan män och kvinnor i medborgarrättsligt hänseende.

Under åberopande av vad ovan anförts får under tecknade kvinnoföreningar i underdånighet anhålla, att Eders Kungl. Maj:t ville vid förestående revision av lag den 23 maj 1924 om förvärvande och förlust av svenskt medborgarskap föreslå sådana ändringar i eller tillägg till lagen att kvinna erhåller fullt självständig medborgarrättslig ställning varvid i lagen även torde böra införas uttryckligt stadgande därom att det för naturalisation av utlänning i allmänhet uppställda villkoret, att sökanden sedan viss tid har hemvist i Sverige, må kunna eftergivvas i det fall att sökanden är gift med svensk medborgare.

Underdånigst